

INSTITUTIONEN FÖR HISTORISKA STUDIER

Dnr: GU 2024/2376

Avsändare

Institutionen för historiska studier
Lars Nyström, lars.nystrom@history.gu.se
utbildningsansvarig, viceprefekt,

Mottagare

Humanistiska fakultetsstyrelsen

Åtgärdsplan för huvudområdet historia samt kurserna inom ämneslärarutbildningen i historia

Inledning

I enlighet med Humanistiska fakultetens "Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå med extern bedömning 2023–2029" (Dnr GU 2023/697) inkommer Institutionen för historiska studier med åtgärdsplan rörande de utbildningar som ingått i det första utvärderingsklustret vid institutionen, nämligen huvudområdet historia samt kurserna inom ämneslärarutbildningen i historia. Utgångspunkt för föreslagna åtgärder är det utlåtande som den externa bedömargruppen tagit fram (daterat 2025-06-23).

Den 2025-08-18 ägde ett "återföringsmöte" rum mellan institutionen och bedömargruppen. Institutionen representerades på mötet av utbildningsansvarig Lars Nyström; studierektor i historia Martin Öhman, Erik Hallberg, tidigare samordnare för lärarutbildningen i historia samt Anders Gustafsson, proprefekt. Föreliggande åtgärdsplan har utarbetats av Lars Nyström, i samråd med Martin Öhman och Ulrika Lagerlöf Nilsson, samordnare för lärarutbildningen i historia. Den har beretts vid möten med institutionens ledningsgrupp (2025-10-20), dess grundutbildningsberedning, GRU (2025-11-04), lärarkollegium inom historia (2025-11-05), samt Humanistiska fakultetens utbildningsberedning, HUB (2025-11-20).

Från institutionens och ämnets sida vill vi framhålla att utvärderingsprocessen har präglats av god dialog och av en lyhörd, resonerande och konstruktiv ton. Vi är förstas mycket glada över det fina omdömet om våra utbildningar. Enligt utlåtandet är det övergripande intrycket att utbildningarna "genomsyras av kreativitet, professionalitet och kollegialitet". Detta skapar,

framhåller utvärderarna, "en mycket god arbets- och lärmiljö" vilket identifieras som "förutsättningen för en framgångsrik utbildning." Sammantaget framhåller bedömargruppen att utbildningen inom huvudområdet håller "mycket god kvalitet." De rekommenderar därför kollegiet i historia att "fortsätta på inslagen väg".

Samtidigt pekar bedömarutlåtandet också på områden som kan utvecklas eller förbättras. I det följande berörs de frågor som institutionen bedömer som mest angelägna att adressera. Sist i dokumentet återfinns en sammanställning av föreslagna åtgärder, med tidplan och ansvarsfördelning.

Åtgärder för stärkt ämnes- och institutionsidentitet

De passager i rapporten som vi identifierat som mest strategiska berör hur man kan skapa ökad ämnesidentitet och samhörighet bland studenterna. Enligt bedömnarna finns mycket gott kollegialt arbetsklimat vid institutionen. Samtidigt ser man ett problem i att studenterna i det nya huset (som annars erbjuder mycket goda utbildningsförutsättningar) avskärmats fysiskt från institutionen, lärarna och ämnet. Bedömnarna föreslår därför att det skapas en yta som studenterna inom ämnet historia kan uppfatta som sin egen och som kan fungera som mötespunkt mellan lärare och studenter och mellan studier och forskning. Vidare föreslås att institutionen skapar en särskild "historikerdag" som ett sätt för studenter, lärare och forskare att mötas "i ett gemensamt forum för samtal, nätverkande och ämnesrelaterade aktiviteter".

Institutionen och ämnet delar i allt väsentligt denna analys. Just spørsmålet om att skapa fysiska mötesplatser har också varit uppe på fakultetsnivå, där det från hösten 2025 har inrättats särskilda hemvistsalar för studenterna vid varje institution. Det är en reform ligger helt i linje med bedömargruppens förslag. Hemvistrummen har alla förutsättningar att fungera som en resurs i det identitetsskapande arbetet.

Vad gäller frågan om en särskild historikerdag faller det sig naturligt att knyta an till de arrangemang som redan bedrivs vid institutionen, som Västsvenska arkeologidagen och Ämnets dag inom lärarutbildningen i historia. Huruvida vi härutöver bör skapas ytterligare arrangemang får tas i beaktande, men tydligt är att målgruppen behöver breddas bortom historielärare och lärarutbildningsstudenter. Härutöver föreslås även identitets- och ämnesstärkande insatser inom ramen för progressionskurserna i historia, i form av exempelvis föreläsningar eller exkursioner.

Samttaget behöver dessa frågor adresseras på både ämnes- och institutionsnivå. Också institutionen studentförening, GAST, som spelar en viktig studiesocial roll, bör inbegripas i arbetet.

Föreslagna åtgärder:

- *Tydliga åtgärder vidtas för att göra institutionens hemvistsalar till en mötesplats mellan studenterna och våra ämnen, exempelvis genom olika aktiviteter eller föreläsningar.*
- *Kurserna från A till C inom progressionen kompletteras med ett inslag av grupp- och identitetsstärkande aktiviteter som exkursioner eller studiebesök.*

- *Institutionen och ämnet beaktar hur vi kan bredda eller komplettera våra nuvarande utåtriktade arrangemang med sikte på att nå ut bättre till strategiska målgrupper som progressionsstudenter, allmänhet och kulturarvssektor.*

Nya former för lokal kontinuerlig uppföljning

En andra strategisk fråga i rapporten rör det löpande kvalitetsarbetet inom ämnet, och mer specifikt formen för kursutvärderingar. Kort konstaterar bedömarna att både lärare och studenter upplever att det nuvarande systemet för digitala kursutvärderingar inte fungerar. I sitt utlåtande framhåller de samtidigt hur det parallellt med de formella utvärderingarna sker ett mer informellt kvalitets- och utvärderingsarbete genom kontinuerligt samtal och dialoger med studenterna – ett arbete som av de senare uppfattas som både viktigt och meningsbärande. Mot denna bakgrund rekommenderar bedömaregruppen att större fokus läggs på muntliga utvärderingar, vilka då i ökad grad kan formaliseras och även dokumenteras genom minnesanteckningar.

Också på denna punkt stämmer bedömaregruppens analys överens med hur vi inom ämnet uppfattar situationen. Det råder en stor frustation inom lärarkollegiet kring svårigheterna att få kursvärderingarna att fungera tillfredställande. Att som ett komplement testa muntliga utvärderingar i dialogform kan vara en väg framåt. Modellen torde vara särskilt lämpad för kurser inom progressionen. Förslaget är att upplägget i ett första steg testas på A- och B-nivå. Därefter förs en diskussion inom lärarkollegiet om modellen bör införas också bredare.

Föreslagen åtgärd:

- *En modell för muntlig dialogbaserad kursuppföljning testas på motsvarande A- och B-nivån inom progressionen och lärarutbildningen som ett komplement till de skriftliga utvärderingarna.*

Stärkta rutiner och reglering vad gäller oppositionsmomentet vid uppsatsventilering

En mer konkret synpunkt i utlåtandet rör rutiner vad gäller opposition vid uppsatsventilering. Som bedömarna uppmärksammat synes detta moment inte alltid vara obligatoriskt för uppsatser på avancerad nivå, vilket de uppfattar som en brist i förhållande till progressionen och i utvecklandet av det vetenskapliga handlaget. Bakgrunden är att uppsatser på avancerad nivå ofta examineras enskilt genom ”kammarventilering”. Rekommendationen är att oppositionsmomentet i dessa fall ersätts av en obligatorisk skriftlig uppgift.

Också på denna punkt delar vi bedömaregruppens synpunkter. Utgångspunkten bör vara att uppsatser så långt som det är möjligt bör examineras på seminarier där studenter opponerar på varandra. Kammarventilering bör bara tillgripas undantagsfall och bör då alltid inbegripa en skriftlig komplettering som motsvarar oppositionsmomentet. Dessa principer bör inte bara gälla

på avancerad nivå inom ämnet historia, utan också på kandidatnivån och inom institutionens övriga huvudområden.

Föreslagen åtgärd:

- *En genomlysning av kursplaner och rutiner för uppsatsmomenten på kandidat, magister och mastersnivå inom institutionens samtliga huvudområdena genomförs med sikte på att säkerställa att seminarium med opposition utgör huvudsaklig examinationsform samt att det vid det fall denna modell inte kan tillämpas ingår kompletterande uppgifter som tydligt kan anses motsvara oppositionsmomentet.*

Kommentarer till övriga synpunkter från bedömargruppen

En målsättning bakom föreliggande åtgärdsplan har varit att göra tydliga prioriteringar. Hålls antalet åtgärdsplaner nere kan kvalitetsarbetet få ett tydligare fokus. Då skapas bättre förutsättningar att också göra avtryck i verksamheten.

Av de rekommendationer i utlåtandet som inte adresserats ovan riktas flera mot en högre, universitetsgemensam nivå. Det gäller exempelvis synpunkterna på de högskolepedagogiska kurserna eller önskemålet att lärarstudenterna ska kunna göra VFU också inom andraämnet. Detta är frågor som institutionen har begränsat inflytande över och som i nu föreliggande sammanhang måste lämnas därhän.

Andra synpunkter är av större relevans i det lokala kvalitetsarbetet. Hit hör önskemålet om att bygga in fler moment i examinationer och kursutvärderingar där studenterna får reflektera över sitt eget lärande. Vi tar med oss denna synpunkt och tänker att den är särskilt värd att beakta i förhållande till lärarutbildningen, som ju just står inför ett större reformarbete. På motsvarande sätt bör vi som föreslås i utlåtandet bättre förklara upplägget med samläsning för lärarstudenterna. Båda dessa frågor skickas vidare till styrgruppen för ämneslärarutbildningen i historia. Men vi ser inget behov av att ta upp dem i åtgärdsplanen för uppföljning och återrapportering på fakultetsnivå.

Bilaga: Sammanställning av föreslagna åtgärder

Åtgärd	Ansvarig	Tidplan
<i>1. Tydliga åtgärder vidtas för att göra institutionens hemvistsalar till en mötesplats mellan studenterna och våra ämnen, exempelvis genom olika aktiviteter eller föreläsningar.</i>	VP, SVL, Viceprefekt för samverkan, ÄK	Start under VT2026
<i>2. Kurserna från A till C inom progressionen kompletteras med ett inslag av grupp och identitetsstärkande aktiviteter som exkursioner eller studiebesök.</i>	Studierektor, kursansvariga lärare.	Start senast under HT2026
<i>3. Institutionen och ämnet beaktar hur vi kan bredda eller komplettera våra nuvarande utåtriktade arrangemang med sikte på att nå ut bättre till strategiska målgrupper som progressionsstudenter, allmänhet och kulturarvssektor.</i>	Viceprefekt för samverkan, studierektor, ÄK	Under 2026 med sikte på implementering senast under 2027
<i>4. En modell för muntlig dialogbaserad kursuppföljning testas på motsvarande A- och B- nivå inom progressionen och lärarutbildningen som ett komplement till skriftliga utvärderingar.</i>	Studierektor, koordinator, ÄK	Start senast under HT 2026
<i>5. En genomlysning av kursplaner och rutiner för uppsatsmomenten på kandidat-, magister- och mastersnivå inom institutionens samtliga huvudområdena genomförs med sikte på att säkerställa att seminarium med opposition utgör huvudsaklig examinationsform samt att det vid det fall denna modell inte kan tillämpas ingår kompletterande uppgifter som tydligt kan anses motsvara oppositionsmomentet.</i>	VP, studierektorer och koordinators	VT 2026